

Uvodne napomene

Zaključkom Vlade Crne Gore broj : 06-607/4 od 28. marta 2013. godine, Ministarstvo finansija je zaduženo da kvartalno izvještava Vladu o realizaciji i efektima mjera koje su definisane Akcionim planom za suzbijanje sive ekonomije za 2013. godine. Shodno navedenoj obavezi, ovo ministarstvo je sačinilo Informaciju o realizaciji i efektima mjera koje su definisane Akcionim planom za suzbijanje sive ekonomije za period oktobar- decembar 2013 godine.

U cilju realizacije mjera iz Akcionog plana, Radna grupa je u periodu oktobar-decembar 2013. godine, u kontinuitetu pratila dinamiku i efekte sprovođenja svih definisanih aktivnosti u borbi protiv sive ekonomije, sa posebnim osvrtom na suzbijanje sive ekonomije u oblasti tržišta rada i prometa proizvoda i usluga – evidentiranja gotovinskog prometa, kao i eliminisanja prostora za izbjegavanje plaćanja poreskih obaveza. Budžetski prihodi za period januar-decembar veći su za oko 66 mil eura u odnosu na planirane, dok su odnosu na isti period prethodne godine veći za oko 114 mil eura.

U izvještajnom periodu održan je jedan sastanak Radne grupe na kojem je, nakon upoznavanja sa preduzetim aktivnosti i mjerama na suzbijanju sive ekonomije od strane koordinatora inspeksijskih službi, konstatovano da se sve mjere definisane Akcionim planom realizuju prema utvrđenoj dinamici, te da je pojačani inspeksijski nadzor doprinio povećanju stepena poreke discipline, a što je direktno uticalo na smanjenje nelegalnog poslovanja i povećanje javnih prihoda. Takođe, istaknuto je da cilj ove Radne grupe nije bilo uvođenje samo represivnih mjera i kaznjavanja, već i preventivnih i podsticajnih mjera kroz revidiranja važeće zakonske regulative, odnosno donošenjem sledećih propisa i to : Zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dobit pravnih lica, Zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakona o otpisu kamate na poreske i carinske obaveze itd. Zaključeno je da se u narednom periodu nastavi sa maksimalnim stepenom transparentnosti, daljim unaprjeđenjem normativnih rješenja, kadrovskim i tehnološkim snaženjem, sa većim stepenom koordinacije između državnih organa kao i inspeksijskih službi.

Na šestom sastanku Radne grupe za izradu Seta prijedloga mjera za suzbijanje sive ekonomije za 2013. godinu, koji je održan 15. novembra 2013. godine, donijeti su sljedeći Zaključci:

1. Da **Poreska uprava i Uprava za inspeksijske poslove formiraju zajedničke Radne timove u svim filijalama koje će izvršiti kontrole naplate takse na upotrebu duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima**, posebno u onim opštinama gdje nijesu ostvareni prihodi ili su na veoma niskom nivou **i da o rezultatima kontrola izvijeste Radnu grupu do narednog sastanka;**
2. Da **Ministarstvo finansija u saradnji sa Upravom za imovinom u što kraćem roku riješi problem skladištenja privremeno oduzete robe od strane Uprave za inspeksijske poslove**, kako bi se roba mogla transportovati, skladišiti i čuvati u prostorijama Uprave za imovinu;
3. Da **Poreska uprava dostavi listu banaka koje ne postupaju po zahtjevu poreskog organa za dostavu podataka o izvršenim transferima sredstava klijenta banke u platnom prometu**, kako bi se ista prosljedila Centralnoj banci na repostupanje;
4. Da **Uprava za inspeksijske poslove izmiri obaveze prema RTCG nastale po osnovu emitovanja emisije "Siva zona"** u okviru kampanje u borbi protiv sive ekonomije, do kraja godine;
5. Da **je rast prihoda u Budžetu za oko 98 miliona eura rezultat rada Radne grupe i pojačanih kontrola svih inspeksijske službe;**

6. *Da je pored revidiranja regulative u oblasti poslovanja free shop-ova potrebno intezivirati kontrole free shop-ova kao i buvljih pijaca i raditi na daljem unaprjeđenju saradnje i koordinacije inspekcijskih službi;*
7. *Da se nastavi sa maksimalnim stepenom transparentnosti, poštovanjem i unaprjeđenjem zakonskih rješenja i revizijom svih carinskih i poreskih obveznika koji imaju povlašćeni položaj.*

U prilogu Informacije dati su Izvještaji Radnih timova koji su formirani u okviru Radne grupe za pojedine oblasti i Izvještaji o radu inspekcijskih organa za period oktobar-decembar 2013 godine, kao i Uporedni pregled planiranih i ostvarenih neto prihoda za period januar-decembar 2011, 2012 i 2013 godine.

IZVJEŠTAJ RADNOG TIMA ZA ANALIZU VAŽEĆE ZAKONSKE REGULATIVE

U izvještajnom periodu Radni tim za izmjenu i dopunu važeće zakonske regulative je nastavio sa aktivnostima u cilju suzbijanja sive ekonomije i sprječavanja neregularnog poslovanja. S tim u vezi, a u skladu sa predlozima Radnog tima iz prethodnog izvještajnog perioda, izvršene su izmjene i dopune pojedinih važećih propisa, čijom implementacijom će se unaprijediti sistem naplate poreskih obaveza i poboljšati fiskalna disciplina poreskih obveznika.

I. Analizirajući regulativu u oblasti akcizne politike, a posebno u dijelu koji se odnosi na upotrebu gasnih ulja (eurodizela) za industrijske i komercijalne svrhe, kojom je propisano pravo na povraćaj dijela plaćene akcize prilikom nabavke tih ulja, ocijenjeno je potrebnim da se revidira akcizna politika, odnosno preciziraju zakonska rješenja kojim bi se definisao način i postupak ostvarivanja prava na povraćaj akcize po navedenom osnovu, uz poštovanje principa EU. Uvažavajući navode Poreske uprave o potencijalnoj zloupotrebi prava na povraćaj akcize za upotrebu goriva kod jednog broja djelatnosti (građevinarstvo, saobraćaj, prerađivačka industrija), izvršena je **izmjena Pravilnika o primjeni Zakona o akcizama** („Službeni list CG“, broj 53/13), do obezbjeđenja svih zakonskih uslova za potpunu kontrolu korišćenja ovih ulja u industrijske i komercijalne svrhe prije svega u pogledu njihovog posebnog obilježavanja kako bi se stvorile pretpostavke za zakonitu i namjensku upotrebu tih ulja, shodno standardima EU.

II. U cilju suzbijanja sive ekonomije i stvaranja uslova za efikasniju kontrolu rada posebno snabdijevanja slobodnih carinskih prodavnica, pripremljen je **Nacrt Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o slobodnim carinskim prodavnicama**, kojim je predviđeno da držalac slobodne carinske prodavnice mora da bude držalac skladišta tipa “D” iz kojeg će se vršiti snabdijevanje te prodavnice, kao i da posjeduje bankarsku garanciju na iznos vrijednosti robe u skladištu a samim tim i SCP. Implementacija navedene uredbe doprinijeće smanjenju sive ekonomije i poboljšanju fiskalne discipline držalaca carinskih prodavnica.

III. Imajući u vidu činjenicu da su u radu inspekcijskih službi, posebno Poreske uprave, zabilježeni česti slučajevi da poreski obveznici, uprkos preduzetim i izrečenim sankcijama, ponavljaju kršenje propisa, kao i da u više uzastopnih navrata čine iste prekršaje predloženo je donošenje posebnog propisa kojim bi se spriječila ovakva postupanja. U cilju suzbijanja ovakve prakse, te, samim tim, unapređenja poreske discipline analizirana je regulativa iz ove oblasti i, s tim u vezi, sagledava se potreba njene korekcije, na način da se pooštri kaznena politika prema povratnicima u prekršaju i uvedu rigorozne mjere prema ovim subjektima (npr. oduzimanje licence). U tom pravcu, u toku je analiza iskustava novih članica EU, posebno Poljske, koja je,

uvođenjem rigidnijeg tretmana poreskih obveznika - povratnika u prekršaju, ostvarila zavidne rezultate u borbi protiv sive ekonomije i, time, unaprijedila fiskalnu disciplinu.

IV. Posebna pažnja u narednom periodu biće posvećena analizi regulative koja tretira oblast upotrebe poreske registar kase i način evidentiranja prometa proizvoda, odnosno usluga preko registar kase. U cilju onemogućavanja zloupotreba u evidentiranju prometa preko registar kasa razmatraju se najefikasnija rješenja za unaprijeđenje postojećeg sistema upotrebe poreske registar kase (definirati njene tehničke i funkcionalne karakteristike, propisati način izvještavanja, postupak fiskalizacije, servisiranja, kao i odgovornost i obaveze svih učesnika u procesu - inspektora, distributera serviser...). Posebno će se analizirati uporedna praksa i praksa zemalja EU pogledu rješenja o evidenciji prometa preko poreske registar kase i eventualnoj implementaciji sličnog sistema u Crnoj Gori.

IZVJEŠTAJ

RADNOG TIMA ZA POVEĆANJE EFIKASNOSTI NAPLATE BORAVIŠNE TAKSE

U skladu sa obavezama dogovorenim na prvom sastanku Radne grupe za izradu Seta prijedloga mjera za suzbijanje sive ekonomije za 2013 godinu, održanom 6. februara 2013 godine, obrazovana je Radna grupa za povećanje efikasnosti naplate boravišne takse.

Zadatak Radnog tima je da izvrši izmjenу zakonske regulative u cilju smanjenja prostora za izbjegavanje plaćanja boravišne takse.

Svi članovi Radnog tima su maksimalno posvećeni svome radu i uredno su se odazivali na zakazane sastanke. Sektor za turistički razvoj – Ministarstva održivog razvoja i turizma je redovno održavao sastanke Radne grupe - podtima za rješavanje problema naplate boravišne takse. Sastancima su pored predstavnika Ministarstva održivog razvoja i turizma, prisustvovali i predstavnici Ministarstva finansija, Ministarstva unutrašnjih poslova, Poreske uprave Crne Gore, predstavnici lokalnih turističkih organizacija kao i rukovodilac odjeljenja za privredu i koordinator naplate boravišne takse u toku turističke sezone, opštine Budva.

Pravilnik o sadržaju evidencije plaćene boravišne takse je objavljen u službenom listu Crne Gore broj 22 od 17 maja 2013 .godine. Radni tim je pripremio predlog izmjena i dopuna Zakona o boravišnoj taksi u cilju usklađivanja ovog zakona sa novim Zakonom o prekršajima. Usklađivanje se odnosilo na visinu kazni u prekršajnom postupku tako da su minimalni iznosi zarade u Crnoj Gori zamijenjeni u nominalnim iznosima iskazani u eurima. Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi je u skupštinskoj proceduri.

Donošenje ovog zakona uticaće na povećanje prihoda Nacionalne turističke organizacije i Lokalnih turističkih organizacija, jer preko kaznene politike i izricanja novčanih kazni u propisanim okvirima, postiže se svrha kažnjavanja u cilju uvođenja više reda kod subjekata privređivanja (pravna lica, odgovorna lica, preduzetnici i fizička lica), u obračunu, naplati i rokovima uplate naplaćene boravišne takse i njene evidencije.

IZVJEŠTAJ
RADNOG TIMA ZA SUZBIJANJE SIVE EKONOMIJE NA TRŽIŠTU RADA I INICIRANJE
PROCENTUALNOG POVEĆANJA IZNOSA MINIMALNE ZARADE

Radni tim za suzbijanje sive ekonomije na tržištu rada i iniciranje procentualnog povećanja iznosa minimalne zarade, u periodu oktobar-decembar nastavio je sa sprovođenjem predviđenih aktivnosti u sledećem sastavu: Zoran Jelić – koordinator, Skupština Crne Gore; Vladimir Radovanić – član, Ministarstvo rada i socijalnog staranja Crne Gore; Zoran Ratković – član, Uprava za inspekcijske poslove; Dragan Mijanović – član, Savez sindikata CG; Predrag Mitrović – član, Unija poslodavaca; Novo Radović - član, Poreska uprava; Sandra Obradović – član, Unija slobodnih sindikata; Angelina Međedović - član, Inspekcija rada; Goran Bujanja - član, Zavod za zapošljavanje Crne Gore; Suzana Radulović - član, Unija poslodavaca CG.

U navedenom tromjesečnom periodu, Operativni timovi i Inspekcija rada informisali su Radni tim o sprovedenim aktivnostima, što je predstavljalo osnovu za rad Radnog tima. Fokus Radnog tima u ovom periodu bio je usmjeren na suzbijanje sive ekonomije u oblastima građevinarstva i pekarske industrije. Osim toga, Radni tim je razmotrio i uvažio sledeće preporuke ministra finansija dr Radoja Žugića, koje će predstavljati smjernice u budućem radu Radnog tima: a) Strožije kazne za lica koja više puta prekrše zakon (povratnici u prekršaje); b) Pitanje poslodavaca koji isplaćuju zarade bez poreza na doprinose; i c) Rješavanje problema u vezi sa praksom poslodavaca koji, prilikom obračuna zarade, na ruke isplaćuju razliku do pune plate.

Kada je riječ o sprovedenim aktivnostima u četvrtom kvartalu, važno je istaći rezultate kontrola sprovedenih u oblasti pekarske industrije i građevinarstva. Naime, u postupku inspekcijskog nadzora u DOO "Primat" Podgorica (pekara D.Gorica) izrečeno je ukupno prekršajnim nalogima, 13 novčanih kazni u iznosu od 3.600 eura. Takođe, inspekcija je zatekla pet stranih državljana koji nisu posjedovali radne dozvole i o čijem nezakonitom angažovanju je obaviješteno Odjeljenje granične bezbjednosti Podgorica. U postupku inspekcijskog nadzora DOO Žunjić company (pekara Andjela plus u Spužu), na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja nije imalo elemenata za preduzimanje mjera od strane inspekcije rada. Kada je u pitanju zajednički inspekcijski nadzor sproveden u oblasti građevinarstva a na teritoriji opštine Budva, uručeno dva prekršajna naloga za iznos od 900 eura.

Na kraju, treba napomenuti da je na poslednjem sastanku Radnog tima, održanom 23.12.2013. godine, dogovoreno da Poreska uprava izvrši kontrolu Agencija za zapošljavanje i da Inspekcija rada informiše Radni tim o aktivnostima zajedničkog inspekcijskog nadzora za vrijeme zimske turističke sezone.

IZVJEŠTAJ
UPRAVE CARINA O AKTIVNOSTIMA NA REALIZACIJI MJERA IZ AKCIONOG PLANA ZA
SUZBIJANJE SIVE EKONOMIJE ZA 2013 GODINU

Sve raspoložive resurse Uprava carina stavila je u funkciju borbe protiv sive ekonomije i efikasne naplate prihoda. U izvještajnom periodu Uprava carina je vršila intenzivne kontrole robnih pošiljki, prevoznih sredstava i putnika u cilju suzbijanja svih oblika prekograničnog krijumčarenja. Takođe, u unutrašnjosti carinskog područja sprovode se carinske istrage, naknadne kontrole i detaljni pregledi robe i vozila.

U posmatranom periodu u okviru mjera za naknadnu kontrolu, sprovedene su intenzivne kontrole u oblasti snabdijevanja plovila gorivom u međunarodnom saobraćaju i kontrole carinskih skladišta za naftne derivate.

Sprovedena je sveobuhvatna kontrola uvoza dodataka ishrani i dijetetskih suplemenata sa aspekta pravilne primjene carinske tarife kao i primjene snižene stope pdv-a. Kontrolom su utvrđene nepravilnosti koje su rezultirale pokretanjem postupka naknadne naplate carinskog duga u iznosu od cca 400.000 eura, od čega se 70% odnosi na carinu.

Uprava carina upoznaje druge državne organe sa rezultatima svojih kontrola radi djelovanja iz djelokruga njihove nadležnosti. U tom smislu, Uprava carina je obavijestila Poresku upravu o izvršenim kontrolama, na osnovu kojih je naknadno naplaćen PDV, u cilju primjene propisa iz njihovoj nadležnosti.

U IV kvartalu pokrenuto je više zajedničkih istraga Uprave carina i Uprave policije o prekograničnom švercu, u saradnji sa partnerskim službama iz regiona i Evrope. Takođe, u saradnji Uprave carina i Uprave policije pokrenute su finansijske istrage za više privrednih društava. U saradnji sa drugim državnim agencijama i inspekcijskim službama onemogućen je nezakoniti promet tečnog naftnog gasa.

Sprovedeno je više revizionih kontrola kojima je utvrđeno da postoje nepravilnosti u primjeni materijalnih priopisa prilikom sprovođenja carinskih postupaka. Date su preporuke za otklanjanje nepravilnosti u oblasti utvrđivanja vrijednosti robe za carinske svrhe, carinjenja internet pošiljki i sprovođenje carinskih postupaka na granici.

Intenzivno se radi na izradi novog Uputstva za pregled robe, kojim će biti precizno utvrđeno postupanje carinskih službenika prilikom pregleda robe. Uputstvo će, poštujući EU standarde i nacionalne propise, osigurati veću profesionalnost i efikasnost u sprovođenju carinskog postupka.

Na osnovu informacija o radu Slobodnih carinskih prodavnica, koje je UC prosljedila Ministarstvu finansija, isto je pokrenulo postupak izmjene Uredbe o SCP, koja će obezbijediti jednoobraznost u radu, kao i efikasnu kontrolu njihovog rada od strane Uprave carina.

Mobilni timovi za suzbijanje krijumčarenja dodatno su ojačali kapacitete kontrole na graničnim prelazima i unutrašnjim robnim ispostavama. Takođe, mobilni tim sa primorja angažovan je na sjeveru Crne Gore i ostvario značajne rezultate u otkrivanju neprijavljene robe i suzbijanju prekograničnog šverca.

Službenici Uprave carina sa patrolnim gliserom angažovani su u zajedničkim kontrolama sa plovnom jedinicom Uprave policije na Skadarskom jezru.

Statistika za IV kvartal

	Broj obavljenih kontrola	Broj utvrđenih nepravilnosti	Broj izdatih prekršajnih naloga	Vrijednost izrečenih novčanih kazni	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	Broj podnešenih krivičnih prijava (obavještenja)
UPRAVA CARINA	46	85	72	60.800,00	8	3

- Izvršeno je 15.019 detaljnih pregleda vozila i robe,
- Oduzeta je neprijavljena roba u vrijednosti od: 240.549,00 €, od čega se na akciznu robu (alkoholna pića, cigarete, rezani duvan) odnosi 33.250,00 eura.
- U šest slučajeva otkriveno je krijumčarenje opojne droge - skank u ukupnoj količini od 133,50 kg.

IZVJEŠTAJ

UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE O AKTIVNOSTIMA NA REALIZACIJI MJERA IZ AKCIONOG PLANA ZA SUZBIJANJE SIVE EKONOMIJE ZA 2013 GODINU

Uprava za inspekcijske poslove je u IV kvartalu 2013.godine, preko inspekcija u svom sastavu, sprovodila nadzor u okviru propisanih nadležnosti, u skladu sa Godišnjim programom rada Uprave, Akcionim planom za suzbijanje sive ekonomije, kao i po inicijativama građana, pravnih lica i drugih subjekata. Ovaj izvještaj sadrži podatke o radu inspekcije koje su, polazeći od svojih nadležnosti, najviše ukuljučene u otkrivanje i suzbijanje nelegalnog djelovanja na tržištu roba, usluga i rada, te su zbog toga njihove aktivnosti predviđene Akcionim planom za suzbijanje sive ekonomije za 2013.godinu. To su prije svega: Tržišna, Turistička, Inspekcija rada i Inspekcija za igre na sreću.

Sumarni podaci o rezultatima rada u borbi protiv sive ekonomije predstavljaju se javnosti u okviru sedmičnih izvještaja koji se objavljuju u emisiji „Siva zona na sva zvona“, a koja se emituje svakog petka na RTCG u terminu neposredno prije Drugog dnevnika. Pored navedenih podataka, javnost se na ovaj način obavještava i o represivnim mjerama koje se preduzimaju za slučaj kršenja propisa, dok Ministarstvo finansija objavljuje na svom sajtu spisak subjekata nadzora koji su nepravilnostima u svom radu zašli u zonu sive ekonomije.

PODACI ZA IV KVARTAL 2013. GODINE						
	Broj obavljenih kontrola	Broj utvrđenih nepravilnosti	Broj izdatih prekršajnih naloga	Vrijednost izrečenih novčanih kazni	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	Broj podnešenih krivičnih prijava
ODSJEK ZATRŽIŠNU INSPEKCIJU	3708	1639	901	212.130€	24	0
ODSJEK ZA TURISTIČKU INSPEKCIJU	1322	828	172	32.350€	7	0
ODSJEK ZA INSPEKCIJU RADA	2107	1004	352	86.700€	10	0
ODSJEK ZA INSPEKCIJU ZA IGRE NA SREĆU	75	15	0	0	5	3
UKUPNO	7.212	3.486	1.425	331.180€	46	3

TRŽIŠNA INSPEKCIJA

U periodu oktobar – decembar 2013 godine Odsjek za Tržišnu inspekciju vršio je nadzor u skladu sa planiranim aktivnostima iz Dinamičkog plana, uključujući prioritete koji se odnose na kontinuirano suzbijanje sive ekonomije, kao i postupanje po inicijativama fizičkih i pravnih lica.

Svoje aktivnosti Tržišna inspekcija sprovodila je u oblasti unutrašnje trgovine, zanatstva, zaštite potrošača i bezbjednosti proizvoda, zaštite prava intelektualne svojine, kao i u drugim oblastima.

Nadzor je vršen posebno u pogledu poštovanja propisanih obaveza subjekata u dijelu pristupa djelatnosti (prethodna prijava trgovine u skladu sa odredbama Zakona o unutrašnjoj trgovini i prijava zanatstva u skladu sa Zakonom o zanatstvu, u dijelu vođenja propisane evidencije o nabavci i prodaji robe u skladu sa Pravilnikom o evidenciji nabavke i prodaje robe i pružanju trgovinskih usluga, na sektoru cijena (isticanjem cijena proizvoda i usluga, uključujući upoređivanje istaknutih sa utvrđenim cijenama), kao i kontrola izdavanja računa. Pod nadzorom je posebno bio promet akciznih roba (duvanski proizvodi i dr.), kao i drugih roba (namještaj, kozmetički proizvodi, parafarmaceutski proizvodi, pirotehnička sredstva idr.). Kontinuirano je kontrolisano deklarisanje proizvoda (neprehrambenih) u prometu, kao i obilježavanja proizvoda u skladu sa standardima, u pogledu bezbjednosti proizvoda.

U izvještajnom periodu tržišni inspektori su izvršili ukupno **3.708** inspekcijskih pregleda. Broj utvrđenih nepravilnosti u izvještajnom periodu je **1.639**, a od čega se **569** odnosi na povredu propisa iz oblasti unutrašnje trgovine, **1.000** na povredu propisa iz oblasti prava potrošača, a ostalo na povredu drugih propisa iz nadležnosti tržišne inspekcije.

U oblasti unutrašnje trgovine, najčešće nepravilnosti odnose se na nepoštovanje propisanih obaveza kod evidencije nabavke i prodaje robe (489), obavljanje trgovine bez prethodnog podnošenja prijave trgovine (55), neposjedovanje dokaza o nabavci robe, tj. roba bez porijekla (21) i ostalo (4).

U ovoj oblasti ostvareni su posebni efekti u dijelu sprečavanja sivog tržišta kroz legalizaciju subjekata nadzora, legalnost porijekla robe i ispunjenja obaveza vezano za vođenje propisane poslovne dokumentacije vezano za nabavku i prodaju robe. Kroz kontrolu poslovne dokumentacije posebno su vidni ostvareni efekti u dijelu uplata dnevnih pazara odnosno uvođenja u žiralne tokove privrednih subjekata. Sa ovim su vidljivi i efekti u dijelu iskazanog izlaznog PDV-a, čime je stvorena poreska obaveza subjekata nadzora, a kao primjer navodimo da je u samo jednom slučaju ta obaveza iznosila aproksimativno 40.000,00 €.

Na području zaštite potrošača, utvrđene nepravilnosti se odnose na cijene (461), nepropisano deklarisanje, označavanje i neposjedovanje isprava koje prate proizvod u prometu (239), neobavješćavanje potrošača o uslovima prodaje (103), neizdavanje računa ili izdavanje računa koji nijesu propisane sadržine (79), neobavješćavanje potrošača o načinu reklamacije (67), zabranjena ponašanja trgovca (24), prigovor po osnovu reklamacije proizvoda – cijena (9), označavanje robe sa nedostatkom i robe koja nije za prodaju (6), prigovor po osnovu prava na garanciju (5), u oblasti obavješćavanja - reklama koje dovode u zabludu (4) i ostalo (3).

Po propisima o duvanu i duvanskim proizvodima utvrđene nepravilnosti odnose se na vršenje prometa bez izdatog odobrenja (3), neisticanje obavješćenja o zabrani prodaje licima mlađim od 18 godina (10) i ostalo (5). Kontinuiranom kontrolom prometa ove akcizne robe, doprinijelo je legalizaciji subjekata koji se bave prometom ove vrste robe, i smanjenju prodaje ove robe bez dokaza o porijeklu, a samim tim i smanjenju sivog tržišta u ovoj oblasti.

Kada je u pitanju sivo tržište roba, mjere sprovedene u ovoj oblasti posebno su doprinijele legalnosti prodaje a prvenstveno evidentiranju prometa putem kontrole izdavanj fiskalnih i dr. računa za prodatu robi i pruženu uslugu.

U oblasti zanatstva utvrđene nepravilnosti odnose se na obavljanje djelatnosti bez podnošenja prijave nadležnom organu (18). Efekti mjera u ovoj oblasti doprinijeli su legalizaciji subjekata koji se bave obavljanjem ove vrste djelatnosti. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, inspektori su izrekli **566 ukazivanja** i donijeli **927 rješenja** (pojednim rješenjima je naloženo otklanjanje više nepravilnosti). **U 225 slučajeva privremeno je zabranjen promet robe**, i to: zbog nepropisnog deklarisanja, neevidentiranja u poslovnu dokumentaciju, neusklađenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima, kao i u drugim slučajevima, **u vrijednosti od 174.351,13 €**. Nakon otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, po nalogu inspektora, **stavljena je u promet roba u 253 slučaja, u vrijednosti od 226.820,26 €**. U **21 slučaju privremeno je oduzeta roba** bez porijekla u vrijednosti od **3.585,35 €** (cigarete, rezani duvan, alkoholna pića, CD-ovi, DVD-ovi, proizvodi od teksila, jakne i dr. odjevni predmeti).

Kada je u pitanju kontrola prometa akciznih roba, kontrolom su obuhvaćeni maloprodajni objekti, veleprodajna skladišta kao i druga prodajna mjesta (šandovi - tezge i kiosci) te pijačni i van pijačni prostori. Akcizna roba bez dokaza o porijeklu zatečena je u prometu na kioscima, šandovima-tezgama kao i pijačnim i van pijačnim prostorima.

Zbog ne posjedovanja dokaza o porijeklu oduzeta je sledeća akcizna roba :

- Cigarete u 8 slučajeva (794 paklice u vrijednosti od 995,10 €),
- Rezani duvan u 1 slučaju (500 grama u vrijednosti od 10,00 €),
- Alkoholna pića u 2 slučaja (25 litara u vrijednosti od 329,50 €),koja je oduzeta shodno odredbama Zakona o unutrašnjoj trgovini.

U **dva slučaja** izrečena je mjera **zabrane rada** (izvršeno pečaćenje objekta) i to:

- u jednom slučaju zbog neprijavljenog vršenja djelatnosti trgovine,
- u jednom slučaju zbog neizvršenja rješenja.

Za utvrđene prekršaje izdat je 901 **prekršajni nalog**, sa ukupnim iznosom novčanih kazni **od 212.130,00 €**, a podnešeno je i **24** zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Tabelarni prikaz podataka:

	IV KVARTAL
Ukupan broj izvršenih inspekcijskih pregleda	3.708
– redovni	776
– po inicijativi	160
– kontrolni	1.593
– po nalogu	859
– kombinovani pregledi	320
Broj utvrđenih nepravilnosti	1.639

Broj ukazivanja	566
Broj rješenja	927
Broj izdatih prekršajnih naloga	901
Ukupan iznos n.k. u €	212.130,00
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	24
Broj krivičnih prijava	0

INSPEKCIJA RADA

Suzbijanje sive ekonomije na tržištu rada, odnosno suzbijanje rada "na crno" kao i obezbjeđivanje sigurnog radnog mjesta sa aspekta zaštite na radu, prioriteti su Inspekcije rada.

Efekti ovog nadzora mogu se sagledati preko podataka da je u periodu oktobar-decembar 2013. godine 397 lica zatečenih u radu "na crno", nakon preduzetih mjera od strane Inspekcije rada zakonito zasovalo radni odnos od kojih 281 stranac i 116 crnogorskih državljana.

Najčešće nepravilnosti su angažovanje lica od strane poslodavaca bez prethodno zaključenih ugovora o radu i neprijavljivanje na obavezno socijalno osiguranje; radno angažovanje stranaca bez prethodno pribavljenje radne i boravišne dozvole; kašnjenje u isplati zarada i neuplaćivanje doprinosa na obavezno socijalno osiguranje zajedno sa isplatom neto zarada; itd.

Pored neformalnog zapošljavanja, ova Inspekcija preduzima mjere u vezi sa neplaćenim radom kod formalno zaposlenih (prekovremeni rad, noćni rad, rad u dane vjerskih i državnih praznika) I preduzima mjere na otklanjanju utvrđenih nepravilnosti.

U cilju suzbijanja "rad na crno" najviše su kontrolisani poslodavci u oblastima: gradjevinarstva, ugostiteljstva, trgovine i saobraćaja.

U naznačenom periodu izvršeno je ukupno 2.107 inspekcijskih nadzora, od čega 242 po inicijativama stranaka, odnosno gradjana i zaposlenih.

Efikasnijem radu Inspekcije rada doprinijela je dobra saradnja sa mnogim državnim organima i institucijama, posebno sa Upravom policije - Sektorom granične policije i Odsjekom za strance, pa je u četvrtom kvartalu 2013. godine izvršeno 79 zajedničkih inspekcijskih nadzora u cilju smanjivanja obima neprijavljenog rada i nezakonitog kretanja i boravka stranaca u Crnoj Gori.

U izvještajnom period Inspekcija rada je obavljala zajedničke inspekcijske nadzore sa zdravstveno-sanitarnom inspekcijom u privatnim zdravstvenim ustanovama, kao i u pekarskoj djelatnosti u kasnim noćnim satima, takodje su organizovani zajednički inspekcijski nadzori u oblasti gradjevinarstvo u Opštini Budva zajedno sa gradjevinском inspekcijom.

Od 25.12.2013.godine, započeo je pojačani inspekcijske nadzor u okviru zimske turističke sezone, pa su dana 25.,26. i 27. 12.2013. godine izvršeni zajednički inspekcijske nadzori sa turističkom i sanitarnom inspekcijom u sjevernim opštinama Crne Gore odnosno prepoznatim turističkim destinacijama (Žabljak, Kolašin, Rožaje i Nikšić).

Pojačani inspekcijske nadzor za vrijeme trajanja zimske turističke sezone i zajednički inspekcijske nadzori nastaviće se i u 2014. godini.

Tabelarni pregled podataka:

		INSPEKCIJA RADA	ZAŠTITA RADU NA	UKUPNO
1.	Broj izvršenih inspekcijskih nadzora po djelatnostima	1622	485	2107
	- industrija	13	2	15
	- poljoprivreda i ribarstvo	2	0	2
	- šumarstvo	1	0	1
	- elektroprivreda	2	2	4
	- vodoprivreda	2	0	2
	- građevinarstvo	158	135	293
	- saobraćaj i veze	5	1	6
	- trgovina i organizacija igara na sreću	661	166	827
	- ugostiteljstvo i turizam	411	86	497
	- proizvodnja i zanatstvo	137	68	205
	- stambeno komunalna djelatnost i uređenje naselja	11	1	12
	- finansijske, tehničke i poslovne usluge	27	15	42
	- obrazovanje, nauka, kultura i informacije	56	3	59
	- zdravstvena i socijalna zaštita	85	4	89
	-ostalo	40	0	40
2.	Broj izvršenih inspekcijskih nadzora po vrsti	1622	485	2107
	a)redovni	990	243	1233
	b)kontrolni	394	238	632
	c)po inicijativama koje se odnose na:	238	4	242
3.	Broj utvrđenih nepravilnosti	608	396	1004
4.	Broj subjekata nadzora kod kojih nijesu utvrđene nepravilnosti	650	45	695
5.	Preduzete upravne i druge mjere	443	159	602
A.	Broj ukazivanja	49	58	107
B.	Broj donijetih rješenja	45	42	87
a)	- o otklanjanju nepravilnosti	4	18	22

b)	- o zabrani rada	4	18	22
C.	Broj donijetih zaključaka	101	0	101
	a) broj izrečenih novčanih kazni zaključkom	16	0	16
	-iznos izrečenih novčanih kazni po zaključcima	10.163,05	0	10.163,05
	b) broj zaključaka o obustavi postupka	91	0	91
	c) ostalo	0	0	0
D.	Broj izdatih prekršajnih naloga	292	60	352
	- iznos izrečenih kazni po prekršajnim nalogima	70.850	15.850	86.700
6.	Broj podnesenih zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	3	7	10
7.	Broj podnesenih krivičnih prijava	0	0	0
8.	Broj nezakonito angažovanih lica	397	0	397
	-muškaraca	281	0	281
	-žena	116	0	116
	a) broj lica koja su zasnovala radni odnos u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca	281	0	281
	-muškaraca	247	0	241
	-žena	34	0	34
	b) broj lica koja su zasnovala radni odnos u skladu sa čl.22,24 i 26 Zakona o radu	117	0	117
	-muškaraca	61	0	61
	-žena	56	0	56

TURISTIČKA INSPEKCIJA

Turistička inspekcija je u četvrtom kvartalu 2013. godine, kao što se vidi iz navedene tabele, izdala ukupno 27 rješenja o zabrani rada i zatvorila ukupno 24 ugostiteljskih objekata. Naime, 23 objekata su zatvorena zbog neposjedovanja odobrenja za rad od nadležnog organa lokalne uprave, a jedan objekat je zatvoren zbog točenja alkohola maloljetnim licima.

Po osnovu navedenih nepravilnosti izrečeno je 18 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 2.700€ i podnijeto 8 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

IV KVARTAL 2013	UKUPNO
Ukupan broj kontrola	1322
Broj utvrđenih nepravilnosti	828
Broj ukazivanja	434
Broj rješenja o otklanjanju nepravilnosti	31
Broj rješenja o zabrani	27
Zapečaćeni objekti	24
Broj zahtjeva za pokretanje pšrekršajnog postupka	7
Broj podnijetih krivičnih prijava	0
Broj izdatih prekršajnih naloga	172
Ukupan iznos izdatih prekršajnih naloga	32350

Posmatrajući pristigle prijave građana, najveći broj se odnosio na: objekte koji rade bez odobrenja (17 odnosno 33%) i neizdavanje fiskalnih računa gostima (13 odnosno 25%). Kada je u pitanju nelegalni rad, očigledno je da su pritužbe bile osnovane, dok u pogledu neizdavanja računa inspekcijским nadzorom je utvrđeno da su prijava građana bile opravdane samo u dva slučaja.

INSPEKCIJA ZA IGRE NA SREĆU

U izvještajnom periodu inspektori ovog Odsjeka su izvršili 75 inspekcijских kontrola. Nepravilnosti su utvrđene u 15 slučajeva, zbog čega su izrečene 7 mjera ukazivanja i podnijete su 3 krivične i 5 prekršajnih prijave.

Osnovna aktivnost ovog Odsjeka odnosila se na suzbijanju rada bez odobrenja nadležnog organa tj. rada na "crno", što je u mnogome doprinijelo smanjenju nelegalnog priređivanja igara na sreću.

Rad ove inspekcije prate problemi u pogledu nedovoljnog broja inspektora, kao i u pogledu određenih nepreciznosti i nekih prevaziđenih rješenja u Zakonu o igrama na sreću, zbog čega je u toku izrada novog Zakona.

Tabelarni pregled podataka:

IV KVARTAL	
Broj izvršenih kontrola	75
Broj utvrđenih nepravilnosti	15
Broj ukazivanja	7
Broj rješenja	3
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	5
Broj podnešenih krivičnih prijave	3

IZVJEŠTAJ

PORESKE UPRAVE O AKTIVNOSTIMA NA REALIZACIJI MJERA IZ AKCIONOG PLANA ZA SUZBIJANJE SIVE EKONOMIJE ZA 2013 GODINU

U vezi sa Izvještajem o aktivnostima na realizaciji mjera iz Akcionog plana za suzbijanje sive ekonomije za 2013. godinu, izdvajamo pokazatelje koji na najbolje mjerljiv način ilustruju aktivnosti Poreske uprave na suzbijanju sive ekonomije.

U četvrtom kvartalu 2013. godine izvršeno je **684** paket kotrola, od kojih je u **491** utvrđena korekcija, u ukupnom iznosu od **15.899.583,13 €**. Važno je istaći da je Poreska uprava je 23. septembra započela akciju suzbijanja sive ekonomije na tržištu rada i provjere prijavljivanja i plaćanja poreza i doprinosa na lična primanja. Rezultati aktivnosti inspektora u ovoj oblasti dali su jako dobre rezultate, te je u izvještajnom periodu obezbijeđeno naknadno podnošenje IOPPD obrazaca u ukupnom iznosu od **12.441.312,29 €**.

Poreska uprava je nastavila i sa aktivnostima sprovedene u toku turističke sezone, te je obavljen veći broj kontrola evidentiranja prometa, registracije, prometa akciznih proizvoda. U izvještajnom periodu izvršeno je **4410 provjera** po navedenom osnovu i nepravilnosti utvrđene u **893** slučaja. U 284 slučaja izdat je prekršajni nalog, a kod **329** poreskih obveznika podniet je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

U ovom kvartalu izvršena je mjera zatvaranja objekata kod **28** obveznika i izrečena mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti kod **30** lica. Vrijednost izrečenih novčanih kazni po prekršajnim nalogima iznosi **236.660, 00 €**, a u ovom trenutku ne može poznat iznos kazne po prekršajnim postupcima koji još uvijek nijesu okončani kod Sudova za prekršaje.

Rast naplate poreskih prihoda posebno ukazuje na efikasnost u suzbijanju sive ekonomije, te u vezi sa tim ističemo sljedeće podatke:

- izvještajnom periodu bruto naplata poreza iznosila je **112.360.586,98 €**, tj. **za 25.279.672.93 € (29%) u odnosu na plan**, dok je **bruto naplata doprinosa iznosila 130.325.540,89 € odnosno 20.004.858,21 € (18%)**. Naročito je značajno povećanje kod poreza na dohodak fizičkih lica, gdje je u izvještajnom periodu ostvarena naplata od **41.650.775,29 €**, tj. **30 % u odnosu na plan i poreza na dodatu vrijednost 48.927.203,62 €, tj. 35 % u odnosu na plan**.

U ovom kvartalu pokrenuti su, ili se okončavaju značajni projekti na unapređenju administrativnih kapaciteta.

Jedan od projekata koji je u javnosti ostvario popularnost, a pokazao se veoma korisnim za Poresku upravu je projekat „Budi odgovoran“. Važno je istaći da je projekat realizovan od strane mladih stručnjaka, studenata Elektro-tehničkog fakulteta, a da je uz podršku Vlade, Ministarstva finansija i Poreske uprave, i uz izvanrednu ocjenu i finansijsku podršku UNDP-ja naišao na odličan prijem i ostvaruje izuzetne posjećenost internet stranici www.budiodgovoran.me.

Značajni projekti su privedeni kraju i u ovom trenutku se nalaze u fazi testiranja, a isti olakšavaju postupak prijavljivanja i plaćanja poreskih obaveza, a s druge strane bržu i lakšu kontrolu prijavljivanja i plaćanja poreskih obaveza. Riječ je elektronskom podnošenju prijave poreza na dobit i poreza na dodatu vrijednost, kao i finansijskih iskaza privrednih društava.

UPOREDNI PREGLED PLANIRANIH I OSTVARENIH NETO PRIHODA ZA PERIOD JANUAR - DECEMBAR 2011, 2012 I 2013 GODINE

poreski oblici	planirani prihodi 1.1-31.12. 2011.	ostvareni prihodi 1.1-31.12. 2011.	index (ost/plan 2011)	planirani prihodi 1.1-31.12. 2012.	ostvareni prihodi 1.1-31.12. 2012.	index (ost/plan 2012)	planirani prihodi 1.1-31.12. 2013.	ostvareni prihodi 1.1-31.12. 2013.	index (ost/plan 2013)	index (ost. prih 2013/ 2012)	index (ost. prih 2013/ 2011)	index (ost. prih 2012/ 2011)
dohodak	88.6	81.6	92.10	81.5	82.3	100.98	91	95.6	105.05	116.16	117.16	100.86
Doprinosi	359.6	353.6	98.33	352	362.3	102.93	384.2	398.5	103.72	109.99	112.70	102.46
PDV	401.3	392.2	97.73	381.2	354.7	93.05	373.1	429.2	115.04	121.00	109.43	90.44
Dobit	33	36.1	109.39	46.9	64	136.46	42	40.6	96.67	63.44	112.47	177.29
akcize	147.5	143.4	97.22	163.1	151.8	93.07	157.4	161.4	102.54	106.32	112.55	105.86
carina	53.5	45.3	84.67	47.3	29	61.31	31.2	22.3	71.47	76.90	49.23	64.02
nepokretnosti	1.8	1.2	66.67	1.5	1.4	93.33	1.5	1.4	93.33	100.00	116.67	116.67
ostali porezi	3.2	4.2	131.25	4.2	4.3	102.38	4.4	5.1	115.91	118.60	121.43	102.38
administ.takse	13.5	10.7	79.26	11.6	8.5	73.28	8.8	7.9	89.77	92.94	73.83	79.44
sudske takse	7.7	4	51.95	4.6	3.5	76.09	3.6	4.6	127.78	131.43	115.00	87.50
ostale takse	2	1.4	70.00	11	6	54.55	16.7	14.6	87.43	243.33	1042.86	428.57
koncesije i naknade	24.5	25.7	104.90	15.5	12.7	81.94	13.9	13.2	94.96	103.94	51.36	49.42
UKUPNO:	1136.2	1099.4	96.76	1120.4	1080.5	96.44	1127.8	1194.4	105.91	110.54	108.64	98.28